

İş hayatına yeni adım atacaklar için tavsiyeler

- Çok geç kaldım diye panik yapmayın, okul biter bitmez iş ilanlarına başvurmak yerine, kendinizi ve yetenekli olduğunuz alanları keşfedin.
- Eksik olduğunuz alanları tespit edin ve tamamlamaya çalışın.
- Yetenekli olduğunuz alanları belirleyin ve bu yeteneklerin arandığı ilanlara başvurun.
- Okul bitti biraz dinlenmek istiyorum düşüncesinden kaçınm. Bu sizi tembelleğe itecektir. Hemen bir işe başlamak istemiyorsanız, sertifika programlarına, kurslara yazılın. Okul sonrası en fazla 6 ayınızı böyle geçirebilirsiniz. Süre uzarsa iş başvurularında neden bu kadar geç iş yaşamına atıldığınızı sorulabilir.
- Başvurulardan önce tam olarak bilmeseniz de, az çok nasıl bir iş yaşamı düşlediğinizi belirlemelisiniz.

- Kurum seçerken, sosyal yaşamınıza ve kişisel gelişiminize olanak sağlayan kurumlara yönelin.
- Kariyer koçluğu yardımcı olabilir. Özellikleriniz ve yetenekleriniz hakkında farkındalığınızı artırabilir.
- İş konusunda seçici davranmayın, bir yerden başlamanız şart.
- Etkili ve verimli CV hazırlayın.
- Tüm iş bulma kaynaklarını değerlendirin ve araştırın. Arkadaş, dost, aile çevrenizi kullanın.
- Kişisel network kurmaya çalışın.
- Referansları kullanın.
- Ücret almadan bile çalışma olanaklarını araştırın.
- Mezun dernekleri ile iletişimi güçlendirin, arkadaş edinmeye çalışın.

Deneyim kazanmış mezunlar için tavsiyeler

- Deneyimlerinizden edindiğiniz her şeyi listele. Gezmek, parti düzenlemek, DJ'lik yapmak... İlle de kurumsal bir staj deneyimi olması gerekmiyor.
- Kendinize bir tablo yapın. Deneyimler ve onlardan öğrendikleriniz, yetenekler, edindiğiniz bilgileri yazın.
- Farkında olduğunuz yeteneklerinizi öne çıkartacak şekilde CV hazırlayın. Kurumlar bu deneyimleri önemser.
- Sahip olduğunuz deneyim ve yeteneklerin özellikle arandığı işlere başvuru yapın.
- Keyif aldığınız aktiviteler sizi ruhsal olarak besler. Nasıl zamanında evden-okula, okuldan-eve biri olmadıysanız, şimdi de evden-işe, isten-eve biri olmayın.
- İlla staj yaptığınız yerde çalışmak zorunda değilsiniz. En çok keyif aldığınız staj

- deneyiminizde sizi en çok neyin beslediğini, motive ettiğini bulmaya çalışın. Staj yaptığınız kurum size çok uygunsa, ona benzeyen sosyokültürel yapıdaki kurumlara da başvuru yapın. Başvurunuzda bu benzerliklere ve kendi deneyimlerinizle katabileceklerimize değinin.
- Profesyonel taraflarınızın plana çıkarın.
- Maas konusunda ısrarcı olmayın. Yüksek beklentilere girmeyin.
- İş görüşmesinde kariyer planınızı sorun.
- Kişisel gelişim olanaklarını irdeleyin.
- Bağlı olunan yönetici hakkında bilgi almaya çalışın.
- Şirketin kültürünü inceleyin.
- Yüksek lisans, doktora yapabilirsiniz. Aynı anda çalışmak da mümkün olabilir.
- Üniversite hocalarınızla diyaloglarınızı kaybetmeyin.

İK'cılar yeni mezunlardan neler bekliyor?

- Kendini ve ne istediğini net ifade eden,
- Görünüşüne kıyafetine özen gösteren,
- Beden diline dikkat eden,
- İyi dinleyici olan ve anlatılanı iyi anlayan,
- Görüşmeye gelmeden araştırma yapan, donanımlı ve bilgi sahibi olan,
- Eğitimini ek sertifika programları, stajlar, projeler gibi konularla güçlendiren,
- Sorulan sorulara net cevap veren, gereksiz ve uzun konuşmayan,
- Ukala olmayan,
- Teklif yapıldığında istenen gün göreve başlamak konusunda sıkıntı yaratmayan (tatil yapayım gibi yaklaşımlarda bulunmayan)
- Kendisine sunulan firma ve pozisyon hakkında bilgi almaya çalışan adayları bekliyorlar.

Öğrenciler ne düşünüyor?

Önce staj sonra tatil

Mehmet Göktepe (23) Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Halkla İlişkiler ve Reklamcılık okudu. Öğrenciliğinin ilk 2 yılı eğlence ile ve geleceği pek düşünmeden geçmiş. 2. sınıftan itibaren 3 farklı pozisyonda ve 3 farklı şirkette staj yapmış. Başarıya aç, genç bir profesyonel olarak sektörde yer almak istediğini belirten Göktepe, yaz aylarını öncelikle staja sonra tatile ayırmış. "Bu sene iş aramak ve sektöre profesyonel anlamda kendimi kabul ettirmekle geçecek diye tahmin ediyorum. Sonraki yıllar tatil için çalışacağım" diyen Göktepe mutlu olacağı bir markada mutlu olacağı bir iş sahibi olmak istiyor.

Umutlu değilim

Emre T. (23), İktisat fakültesi öğrencisi. İlk 3 yılını sadece derslerini vererek geçirmiş. O da zorla, ucu ucuna olmuş. Okula sınavlar dışında pek uğramamış. 1 sene de sınıfta kalmış. "Üniversiteyi kazandığım gün 4 yıl rahattım dedim ve gerçekten de rahattım" diyen Emre, son sınıfta arkadaşları birer birer iş bulma hazırlıklarına girince panik yapmaya başlamış. Ailesi başka bir şehirde yaşadığı için çok karışmamış fakat okulun bitmesine yakın onlarda da bir beklenti oluşmuş. İş bulabilme konusunda umutlu olmadığını söyleyen Emre, "Artık bir yerden başlayacağız, başka çare yok" diyor.

İş bitiriciyim

Cihan Rızvanoğlu (23) İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarım Bölümü dördüncü sınıf öğrencisi. İstemeyerek de olsa bir staj yapmış. Öğrencilik hayatı boyunca genel olarak vaktini eğlenerek geçirmiş. Kendisi iş hayatına yüzde 100 hazır hissetmese bile birtakım işlerin üstesinden gelebileceğini inanıyor. Girişkenliğinin ve iş bitiriciliğinin çok kuvvetli olduğunu düşünüyor. Rızvanoğlu'nun yaz tatil planlarında ise önce Ramazan'ı geçirmek ardından da tatil yapmak var.

İlk seneler eğlendim

Emir Tomaç (25) Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun olmak üzere. Önce Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği'ni kazanmış. 3. sınıftayken okulu bırakıp daha sosyal olan bir bölüm okumak istediğine karar vermiş ve Marmara Üniversitesi'ne başlamış. Ailesine maddi açıdan yük olmamak için çalışmaya başlamış. Satış danışmanlığı, çeviriler derken amaç para kazanmak olduğu için stajla ilgilenememiş. İlgilenmeye başladığında ise bir elektronik firmasının dijital pazarlama alanında yaptığı bir projeye kabul edilmiş ve oradaki görevi halen sürüyor. İlk senelerde kariyer telaşına düşmediğini belirten Tomaç, bu yüzden Ankara yıllarının daha eğleneli geçtiğini söylüyor. Uzun sürmesi muhtemel bir iş arama süreci yaşayabileceğini düşünen Tomaç, bu süreçte İK personelinin telefon beklerken küçük tatiller yapabileceğini umuyor.

Yeni mezuna iş bulma rehberi

Mezun olduk, kepi fırlattık. Daha önce en büyük dert finalleri vermek, dersleri geçerken şimdi bambaşka bir telaş başlıyor: İş bulabilecek miyim?

Bazı öğrenciler önce tatil yapıp sonra iş aramayı planlarken bazıları da nerede çalışsam diye bakıyor. Uzmanların öğrencilere tavsiyesi ise, -eğer 4 yıl boyunca hiçbir hazırlık, staj yapmamış, tecrübe edinmemişseniz- yaz aylarını tatil yaparak değil, kendilerini geliştirerek geçirmeniz.

Zeynep MENGI
zmenegi@hurriyet.com.tr

"Eee ne yapacaksın okul bitince?" soruları gelmeye başlamıştır. Mezun olduktan sonra da devam edecek. Yaz nasıl değerlendirilecek, biraz tatil yapıp öyle mi iş aramaya başlanmalı? Birçok yeni mezun, okul bitince önce biraz dinlenmek istiyor. Üniversite yıllarını genellikle bir işin ucundan tutmadan, staj yapmadan, tecrübe edinmeden geçirenler biraz da iş bulamama korkusuyla, dinlenme ihtiyacını bahane ederek iş arama sürecini geciktirmeye çalışabiliyor. Her öğrenci bu yılları aynı şekilde geçirmiyor tabii. Eskisine oranla imkanlar arttı. Şirketler öğrencilerin ayağına giderek kendilerini anlatıyor, staj başvuruları alıyor, öğrenciler için yarışmalar düzenliyor, üniversiteler kariyer merkezleri kuruyor. Yani iş hayatını tanımaları için birçok fırsat sunuluyor. Hatta öğrencinin çalışmaları beğenilirse staj bitmeden iş teklifi yapan kurumlar bile oluyor. Üniversite mezunları iş bulmakta zorlanırken, en iyi yerlerde eğitim alanlar bile aylarca iş ararken yeni mezunların da önlerindeki yaz dönemini iyi değerlendirmesi gerekiyor.

DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Kurumsal Gelişim Merkezi'nden uzman psikolog **Burcu Çanacık**, eskisine oranla öğrencilerin daha bilinçli olduğunu söylüyor: "Gezip eğlenmek nedense bizim kültürümüzde 'boş işlerle uğraşmak, bir baltaya sap olamamak' gibi yorumlanmıştır. Nasıl gezdiğiniz, gezerken ne öğrendiğiniz çok önemli. Örneğin, bir genç, yaz tatilinde trenle ucuz yurtdışı seyahat imkanı sunan interrail ile Avrupa'ya geziyor. Pek çok farklı kültürden, din, dil ve ırktan insanla karşılaşılıyor ve uluslararası bir deneyim kazanmış oluyor. Bu kültürel duyarlılık deneyimini, mezun olduğunda uluslararası bir şirkette kendisi için bir fırsata çevirebilir. İşle ilgili

teknik bilgileri her zaman öğrenebilirsiniz, ancak global perspektif kazanmak, kültürel duyarlılık gibi konularda birebir farklılıklarla karşılaşarak deneyim kazanmanız gerekir."

Tabii burada bahsedilen, gezip eğlenirken, derslerden kopmak anlamına gelmiyor. Üniversite yıllarında harçlığını çıkarmak için bir kafede garsonluk yapan bir öğrenci, gelecekte kuracağı iş için gerekli pek çok deneyimi sahada edinmiş oluyor. Müşteri ilişkileri ve memnuniyeti, işletmenin nasıl kurulup en kârlı şekilde yönetileceğine dair pek çok bilgi, teorinin ötesine geçilerek öğreniliyor.

Bu deneyimlerin öğrencilere farklı kapılar açtığı belirten Çanacık, en önemli olanın, tek bir deneyim türü yerine hepsinden birazını denemek olduğunu söylüyor. Böylece okul bittiğinde "Ben şimdi ne yapacağım?" diye vakit kaybedilmez, az çok yol çizilmiş olur.

Sudan çıkmış balık gibiler

4 yıl boyunca, staj veya çalışma deneyimi kazanmamış, kulüp ve sosyal aktivitelerle katılmamış ve kendisini dersler dışında geliştirmemiş öğrencilerin mezun olduklarında "sudan çıkmış balık" gibi olduklarını söyleyen Çanacık genellikle her ilana başvuran yeni mezunların bu deneyim sürecini pek de iyi değerlendirememiş olduğunu belirtiyor: "Kendi yeteneklerini keşfedecekleri süreçte yalnızca okul deneyimi yaşamak, teorik bilgiyle yetinmek, 4 yılın bir zaman kaybı olmasına yol açar."

Deneyim sahibi adaylar mülakatlarda öne çıkarken, kendilerini sosyal ortamlarda çok daha iyi ifade ederken tecrübe sahibi olmayan adaylar kendilerini daha yeni yeni tanımaya başlıyor. Zayıf-güçlü yönleri nedir, iş ortamına uyum sağlayabilirler mi, tek başlarına çalışırken mi yoksa takım çalışmalarında mı daha verimli, evden mi çalışmak daha uygun, ofisten mi bütün bunları öğrenmek için iş tecrübesi gerekiyor. Eğer bu yoksa mülakatlarda kendilerini iyi ifade etmeleri zor. Bu da iş bulma sürecinin

uzamasına neden oluyor.

Çanacık, tecrübesiz mezunların hem iş yoğunluğu hem de deneyim sahibi yeni mezunların yanlarında yaşayacakları yetersizlik duygusuyla çabuk yılmaları veya motivasyonlarının düşmesinin de mümkün olduğunu söylüyor.

Yeni bir devir başlangıcı

Mezuniyet bir devrin sonu ve diğer bir devrin başı. Bir boşluk duygusu, geçim kaygısı, iş bulma tedirginliği olacak. Ancak bu kaygının ne boyutta olacağı geçmiş deneyimlerden edinilen özgüvene bağlı.

4 yılda deneyim yaşamış, kurumsal veya daha küçük işletmelerde çalışmış, kulüpler, seyahatler ve sosyal aktivitelerle kendisine bir şeyler katabilmiş olan bir yeni mezunun ne yapmak istediğine, yetenekli olduğu alanlara dair daha çok fikri oluyor. Bu da seçim yapmasını kolaylaştırıyor ve kendisini daha mutlu hissedeceği işe, kuruma yönelmesini ve çok fazla vakit kaybetmeden hayata atılmasını, ekonomik özgürlüğünü elde etmesini sağlıyor.

Çok seçici olmayın

Mezunlardan bazılarının eğitim alanı, yabancı dil yetersizliği veya lokasyon sorunlarından dolayı iş bulamadığını belirten Fortune Kariyer Eğitim ve Danışmanlık Genel Müdürü **Ayşen Arıdur**, bazılarının da iş beğenmediğini veya bir işe başlamak için acele etmediklerini söylüyor. Kendilerine güvenleri çok fazla ve beklentileri de yüksek oluyor. Geçici veya yarı zamanlı bir işte çalışmamanın sıkıntı oluşturabileceğini belirten Arıdur, mezuniyet sonrası boşluğa düşüldüğünü de ekliyor: "Bir yerden başlamak gerek o nedenle çok da seçici davranmadan iş hayatına atılmalılar. Mutlaka iş değişiklikleri olacaktır. Sektör ayrımı yapmadan, eğitimle ilgili bir iş alanını zorlamadan, iş bulmakla ilgili tüm kaynakları verimli şekilde kullanarak ve boşluğa düşmeden bu dönemi atlatılabilir."

Ayşen Arıdur

